

شىنخۇا اگەنتتىگى شولۇ جاريالادى

«جۇڭگوشا سوتسىيالىزم جولىنىڭ نەگىزىن بەلگەلەيدىك» — «ەكىنى ۇشتاستىرۇدىڭ» كەلەلى ئانىن جانە ئۇستىز جىنىدە جەلىلەس شۇنە(۱)

“ۇشتاستىرۇ” جول نەگىزىن بەكەمدەپ،

جۇڭگوشا سوتسىيالىزم جولىنىڭ اناعۇرلم كەڭ دە كەلەلى تارىخى تەرەڭدىككە يە بولۇنما مۇمكىن. دىك جاساپ، جۇڭگوشا سوتسىيالىزم جولىنىڭ ما- دەنيەت نەگىزىن كەڭەيتتى.

ماقالادا بىلاي دەپ اتاپ كورسەتلىدى: پارتيا 18 ـ قۇرۇلتايىنان بەرى باس شۇجي شي جينپىڭ جۇڭگوشا سوتسىيالىزمىدى جۇڭخۇا مادەنيەتىنىڭ قۇنارلى توپراغىنا تامىر تارتقىزۇغا باسا ُمان بەرىپ، كۆمۈۋىزىم سەنىمىن، سوتسىيالىزم ۇستانىمىن جۇڭخۇا ۇلتىنىڭ مىڭ جىلدىق مۇراتىمەن جاندى تۇردە ۇشتاستىرىپ، جول تۇزىمىنە ۇلتنىڭ قان تامىرىن، مۇرات ـ سەنىمگە ور كەنيەتتىڭ مايەگىن سيلاپ، “ئوز جولمەن جۇرۇددەگى” كۇشتى جىگەر مەن سە- نەمدى ايگىلەدى.

اسرۇدى كۇتەمز.

ساتمەنباۋ سامات ارناۋ سوزىندە مىنانى ُبىلدىردى: جۇڭگو — قىرغىزىستاننىڭ بازار رە- فورمىسى مەن دەموكراتىيالىق جاڭغارۇن ەڭ ال- دىمەن قولداغان ەلدەردىڭ ُبرى، ەكى ەل ارا- سىنداعى ساياسى تىلدەسۇ، جوعارى دارەجەلەلەر جانە سەرىكتەستىك قارىم ـ قاتنىاسى بارعان سايبىن جانداۋدا. 2018 ـ جىلدىن 2022 ـ جىلغا دەيىنگى ارالىقتا جۇڭگو ـ قىرغىزىستان ەكى- ەلدىڭ ساۋدا سومامى 2.2 ەسە ارتتى. ُبىز ەكى جاقىنى سەلبەستىكتى كەڭەيتۇگە جانە شىكەرلەي دامىتۇغا بۇلجىماي كۇش سالامىز. ور گانىيكالىق ازىق ـ تۇلىك، شەكارا اتتىاعان ەلەكتىروندى ساۋدا سىستەرى، زات اينالمى، مادەنيەت، سايا- حات سىياقتى جاقىتاردا سەلبەستىكتى شىكەرلەي كۇشەيتىپ، ُوزارا پايدا جەتكىزىپ، تەڭ يىگىلك- كە كەنەلۇدى ُۇمىت ەتەمىن.

13 ـ كىزەكتى “قاشقار جارمەڭگەسى” مەن “مادەنيەت كورمەسىنىڭ تۇڭغىشى كەزەكتى شىنجياڭ كورمەسى” 6 ـ ايدىڭ 21 ـ كۇنىنىن 25 ـ كۇنىنە دەيىن قاشقار حالقئارلىق ُماجىلىس ـ كورمە ورتالىغىندا ُبىر ۇقتىتا بىر كە وتكىزىلە- دى. بولمە شىندەكى، بولمە سىرتىنداعى كورمە- نىڭ جەر اۋماعى تۇگەلدەي 20 مىڭ شارشى مەتر، شىنجياڭنىڭ ۇشى ـ سىرتىنان جىىنى 577

ماقالا 3 بولىكتەن قۇرالعان: “جۇڭگوشا سوتسىيالىزم جولى اناعۇرلم كەڭ دە كەلەلى تارىخى تەرەڭدىككە يە بولدى”؛ “جۇڭگوشا سوتسىيالىزم جولىنىڭ مادەنيەت نەگىزى كەڭەي- دى”؛ “جۇڭخۇا وركەنيەتى جۇڭگو ۇلگىسىندە- گى وسزاماندىنדרۇغا مايەكتى نەگىز سيلادى” . ماقالادا بىلاي دەلىندى: سارا جولمەن جۇرە بەرسەك، السىتارعا جەتە الامىز.

شي جينپىڭ جولداستى ۇيىقى ەتكەن پارتيا ورتا- لىق كومپتەتنىڭ پارمەندى باسشىلىغىندا، جۇڭگو ۇل- گىسىندەگى وسزاماندىنדרۇ جولىندا جۇڭگوشا سوتسىيالىزمنىڭ ايبىندى الپ كەمە- سى، ُسوز جوق، تولقىن جازا العا ىلگەرلەپ، جۇڭخۇا ۇلتى ۇلى گۇل- دەنۇنىنىڭ جەڭسى كۆمبەسىن بەتكە الپ جۇزە بەردى.

كاسپورىن كورمەگە قاتنىسادى.

2005 ـ جىلدىن بەرى قاشقار ايماعى ُۇرتىس 12 كەزەك “قاشقار جارمەڭگەسىن” وت- كىزىپ، دۇنيە ُجۇزىنىڭ جەر ـ جەرىنەن كەلگەن ۇكىمەت ۇاكىلدەر ۇبىرەلەرىن، ُتۇرلى ُبرى، ورتا كاسپورىننىار مەن ەكونوميكا ـ ساۋدا ۇيمىدارىن قاشقارعا كەلىپ تەكسەرۇدە بولپ، سەلبەستىك جاساۋعا، قارجى قوسپ، كا- سىپتى گۇلدەندىرۇگە باۋرادى. “مادەنيەت كور- مەسىنىڭ تۇڭغىشى كەزەكتى شىنجياڭ كورمەسى- نىڭ” ماقساتى — “قاشقار جارمەڭگەسى” مەن شىنجىن مادەنيەت جارمەڭگەسى سىندى قوسى تۇعىردىڭ قۇنىنان ويداعىداي پايدالانىپ، ەكى جەردىڭ مادەنيەت بايلىغىن شوغىرلاندىرىپ، وڭىرلىك مادەنيەت اۋىس ـ كۇيىسىن جەبەپ، كورىكتى شىنجياڭ قۇرۇدىڭ پارمەندى بىرىك- كەن كۇشىن ۇيىستىرۇ.

اشلىۇ سالىتنان بۇرىن، ەركىن تۇنياز قاتار- لى اۋتونوميالى رايون باسشىلارى مەن سىلى قو- ناقتار كورمە ساراينى ارالادى. سول كۇنى اۋتو- نوميالى رايون باسشىلارى كورمەگە ۇسىنىسپەن قاتنىاسقان شەتەل ۇكىمەت ۇاكىلدەر ۇبىرەمەسى- دەڭىلەر مەن كەزدەستى.

چىن ۇيچۇن، سۇن خۇڭمەي قاتىستى قىيىملدارعا قاتنىاستى.

ورناتىپ، يىكەمدى باعالاۋدى، ونىمىدلىگىن سۇ- راستىرۇدى كۇشەيتىپ، ئاق ۇقتىنىدا خابارلاندىد- رىپ، اڭسى ەتىپ، قول ۇشمەن سىتەنگەن، ىل- گەرلەلۇشلىكى باياۋ بولغان جاۋاپتى ورنىندار مەن قاتىستى جەكەلدەردىڭ سىن ايىتىپ تارىبەلەۋ- گە تىيىستىلەرىن سىن ايىتىپ تارىبەلەپ، ەسكەر تۇ- گە، شاقىرىپ الىپ سويلەسۇگە تىيىستىلەرىنە ەسكەرتىپ، شاقىرىپ سويلەسىپ، تەكسەرۇ ـ زەرتتەۋ جەتسىتىگىن كادەگە جاراتۇدى يىگەرۇ جاۋاپكەرشىلىك سەزىمى مەن كوكەي تەستىلىك سەزىمىن بارنىشا كۇشەيتۇ كەرەك. تەكسەرۇ ـ زەرتتەۋ جەتسىتىگىن كادەگە جاراتۇدا فورماشىلا دىيىقتى، تورەشىلدىكى باتىل تىيىپ، پارىتكوم (پارتيا باسشلىق گروپپاسى) قىزمەتنىڭ قۇزاۋ ـ تەكسەرۇ ماژمۇنىنا جانە باسقى كادىرلاردىڭ قا- يىرلا ۇعسىۋ جوسپارىنا، ُسوز جوق، ەنگىزىپ، قاداعالاي قايسىرلا ۇعسىۋ، قۇزاۋ ـ تەكسەرۇ، ونىمىدلىكتى قۇزاستىرۇ مەحازىمىن اقاۋسىزدان- دىردىپ، كەمەلدەندىردىپ، يىكەمدى تۇردە ونىم- دىلكىنى تەكسەرىپ، ونىمىدلىكتى قۇزاستىرىپ، “ئىبلۇ وڭاي دا ورنىنداۋ قىىن” بولۇدان “تانىم مەن ارەكەتنىڭ بىرلىگىنە” دەيىنگى بۇنىددىق تو- سىلۇدى كۇش سالا اشىپ، تەكسەرگەنمەن زەرت- تەمەۋدەن، زەرتتەگەنمەن تەگىنە ۇڭىلەلەۋدەن، تەگىنە ۇڭىلگەنمەن ناتىچە شىقپاۋدان باتىل ساقىتاۋ كەرەك. بۇقارانىڭ باقىلاۋى — ەڭ كەڭ كۆلمەدى، ەڭ تىكە، ەڭ ُونىمدى باقىلاۋ، ُسوز جوق، تەكسەرۇ ـ زەرتتەۋ جەتسىتىگىن كا- دەگە جاراتۇ، قولدانۇ جاعادىن ۇبلەسىمدى كەزدە بۇقاراعا اشىق جاريلاپ، بۇقارانى رەتتەۋ ـ تۇزەتتەۋ جەتسىتىگىن كادەگە جاراتۇدىڭ جاقسى بولغان ـ بولمەغاندىمەن ولشەممەن تارازىلاۋ كەرەك، ناقتى تىياناقتانعان ـ تىياناقتانباغىندىمەن باقىلاۋ ارلقى تەكسەرۇ كەرەك. بۇل تەكسەرۇ ـ زەرتتەۋ جەتسىتىگىن كادەگە جاراتۇ ُتىزمىن

شىنخۇا اگەنتىسىنىڭ 6 ـ ايدىڭ 21 ـ كۇنى بەييجىڭنەن بەرگەن خابارى. باس شۇجي شي جينپىڭنىڭ ُدىن قىزمەتى جونىندەگى ماڭغزىدى بايىمداۋلارى تۇرالى زەرتتەۋ ـ تالقى ُماجىلىسى 6 ـ ايدىڭ 21 ـ كۇنى بەييجىڭدە اشىلدى، جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىياسى ور- تالىق كومپتەتى ساياسى بىۋروسىنىڭ تۇراقتى مۇشەسى، مەملەكتىك ساياسى كەڭەستىڭ ُئوراعامى ۇاڭ خۇنىڭ قاتنىاستى ُارى ُسوز سويلەدى. ول مىنانى ُبىلدىر- دى: شي جينپىڭ جاڭا ُداۋىر جۇڭگوشا سوتسىيالىزم يەدەياسى مەن پارتيا 20 ـ قۇرۇلتايىنىڭ ۇرچىن شىكەرلەي ۇبىرەنىپ، دايەكتىلەندىرىپ، باس شۇجي شي جينپىڭنىڭ ُدىن قىزمەتى جونىندەگى ماڭغزىدى بايىمداۋلارىن تە- رەڭدەي ۇبىرەنىپ، جەتە ُئۇسىنىپ، ”ەكىنى تۇراقتازد- دىرۇدىڭ” شەشۇشى ُمانىن تەسەرەڭ ُئۇسىنىپ، ”ئورت تانىمدى” كۇشەيتىپ، ”ئورت سەنىمدى” بە- كەمدەپ، ”ەكىنى قورعاۋدى” ورنىداپ، پارتيانىڭ ُدىن قىزمەتىنە ورتالىقتانعان ُبىر تۇتاس باسشىلىغىنا تاباندى بولپ، پارتيانىڭ ُدىن قىزمەتى نەگىزگى باغە- تىنا تاباندى بولپ، وسكەلەڭ جاۋاپكەرشىلىك سەزىم- مەن، بورىشلىق سەزىمىمەن جاڭا داۋىردەگى پارتيا- نىڭ ُدىن قىزمەتىن ويداعىداي سىستەۋ كەرەك.

ۇاڭ خۇنىڭ مىنانى ُبىلىدىردى: باس شۇجي شي جينپىڭنىڭ ُدىن قىزمەتى جونىندەگى ماڭغزىدى با- يىمداۋلارى پارتيانىڭ ُدىن ماسەلەسىن تانىۋداعى نە- گىزگى تۇرىغىسىن، نەگىزگى كوزقاراسىن، ُدىن ماسەلە- سىن ُبىر جاقىنى ەتۇدەگى نەگىزگى باغىتىن، نەگىزگى پرىنسىپىن، ُدىن قىزمەتىن ويداعىداي سىستەۋدەگى نە- گىزگى ُادىسىن، نەگىزگى شاراسىن قامىتىغان، جاڭا دا- ۇىردە ُدىندى قالاي تانىۋ، ُدىن ماسەلەسىن قالاي ُبىر جاقىنى ەتۇ، پارتيانىڭ ُدىن قىزمەتىن قالاي ويدا- عىداي سىتەۋ سىياقتى كەلەلى نازارىيالىق جانە امالياتتىق ماسەلەلەرگە تەرەڭدەي جاۋاپ بەرگەن، بۇل جاڭا داۋىر- دەگى پارتيانىڭ ُدىن قىزمەتىن ويداعىداي سىستەۋدە، ُسوزسىز، يىگەرۇگە ُئىيسىتى بدەيالىق نۇسقاما جانە قىز- مەتنەگى بويسۇنۇ ولشەمى. باس شۇجي شي جينپىڭنىڭ ُدىن قىزمەتى جونىندەگى ماڭغزىدى بايىمداۋلارىن ۇي- رەنۇدى، دايەكتىلەندىرۇدى نەگىزگى تاقىرپىتىق تارىبەگە ەنگىزىپ ُبىر تۇلعالاندىرا ىلگەرلەتىپ، ۇبىرەنۇدى، ۇگىتتەۋدى كۇشەيتىپ، زەرتتەۋدى، بايىمداپ ُئۇسىن- دىردۇدى تەرەڭدەتىپ، ۇبىرەنگەندى قولدانان بىلۇگە تا- باندى بولپ، ُدىن قىزمەتىندەگى ”ۇش قوسىندى” ويداعىداي قۇرىپ، جاڭا داۋىردەگى پارتيانىڭ ُدىن قىزمەتىنىڭ جاڭالىق اشا دامۇىن ىلگەرلەتۇ كەرەك.

ۇاڭ خۇنىڭ مىنانى ُبىلىدىردى: باس شۇجي

باس شۇجي شي جينپىڭنىڭ ُدىن قىزمەتى جونىندەگى ماڭغزىدى بايىمداۋلارى تۇرالى زەرتتەۋ ـ تالقى ُماجىلىسى وتكىزىلدى

ۇاڭ خۇنىڭ قاتنىاستى ُارى ُسوز سويلەدى

شي جينپىڭنىڭ ُدىن قىزمەتى جونىندەكى ماڭغزىدى با- يىمداۋلارىن ۇبىرەنۇدى، دايەكتىلەندىردۇدى شي جينپىڭ جاڭا ُداۋىر جۇڭگوشا سوتسىيالىزم يدەياسىنىڭ تۇتاس علمىي جۇبەسىنە قويۇ ارلقى تانىۋ جانە يىگەرۇ كەرەك. خالىقتى بارنىمەن جوعارى قويۇغا تاباندى بولۇدى تە- رەڭدەي يىگەرىپ، دىنگە سەنەتىن بۇقارانى اناعۇرلىم ويداعىداي نىتىھاقاتسىرتىپ، پارتيانىڭ بىلىك جۇرگىزۇ- دەگى قوعامدىق نەگىزىن اناعۇرلىم ويداعىداي بەكەم- دەۋ كەرەك. وزىنە سەنىپ، ُوزىن ۇلەۋەتتەندىرۇگە تا- باندى بولۇدى تەرەڭدەي يىگەرىپ، ەلىمىزدىڭ ُدىن- دى جۇڭگوشالاندىرۇ قىزمەتىندە ۇزدىكىسىز تىڭ ىلگە- رىلەۋشىلىككە قول جەتكىزۇىن جەبەۋ كەرەك. تۇرا- شلىدىقتان اينىماي جاڭالىق اشۇعا تاباندى بولۇدى تە- رەڭدەي يىگەرىپ، ُدىن قىزمەتنىڭ نازارىياسى مەن امالياتىنىڭ ۇزدىكىسىز دامۇىن ىلگەرلەتۇ كەرەك. ما- سەلەنى باعدار ەتۇگە تاباندى بولۇدى تەسەرەڭدەي يىگەرىپ، ُدىن سالاسىنداعى خاۋىپ ـ قاتەردەن، كو- مەسكى كىناراتتاردان ُونىمدى ساقىتاۋ جانە ونى جويۇ كەرەك. جۇبە كوزقاراسىنا تاباندى بولۇدى تەرەڭدەي يىگەرىپ، باستان ـ ايباق جەتەكشىلىك ۇستانىمىمەن ُدىن قىزمەتىن ويداعىداي سىستەۋ كەرەك. كۇللى الەم- دى كوكەيىگە ساقىتاۋعا تاباندى بولۇدى تەسەرەڭدەي يىگەرىپ، خالىقارادا جۇڭگونىڭ ُدىن خىيكايالارىن جاقسى بايانداۋ كەرەك.

جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىياسى ورتالىق كومپتەتى ساياسى بىۋروسىنىڭ مۇشەسى، ورتالىق كومپىتەت بىرلىك- ساپ بولمىنىڭ باستىعى شى تايپىڭ ُماجىلىسى باشقاردى. ُماجىلىسىنى ورتالىق كومپتەتنىڭ بىرلىكىساپ بۇ- لىمى ۇيمىداستىردى. ورتالىق كومپتەت ۇگىت بولمىنە- دەگى قاتىستى جاۋاپتى جولداستار، جىجىياڭ ولكەسىدە- نىڭ، سىچۇان ولكەسىنىڭ، نىڭشيا خۇيزۇ اۋتونوميالى رايونىنىڭ، شاندىۇڭ ولكەسىنىڭ پارىتكوم بىرلىكىساپ بولمىمىندەگى نەگىزگى جاۋاپتى جولداستار سوزگە شىقتى. ورتالىق پەن مەملەكەت وركاندارىنىڭ قاتىستى تارازاۋلارىنداعى جاۋاپتى جولداستار، ولكە، اۋتونوميا- لى رايون، توتە قاراستى قالالاردىڭ جانە شىنجياڭ ُوندىرىسى ـ قۇرىلىس بىيڭئۆانىنىڭ پارىتكوم بىرلىك- ساپ بولمىمىندەگى، ۇكىمەتنىڭ ُدىن قىزمەتى تاراۋ- لارىنداعى نەگىزگى جاۋاپتى جولداستار، ورتالىق سوتسىيالىزم شۇەيۋانىنىداعى، جۇڭگو زاڭرۇ ُلمىمى زەرتتەۋ ورتالىغىنداعى نەگىزگى جاۋاپتى جولداستار، نەگىزگى تاقىرپىتىق تارىبە ورتالىق 20 ـ جەتەكشىلىك ەتۇ گروپپاسىنىڭ باستىعى، ورنىنباسار باستىعى قاتارل- الار ُماجىلىسكە قاتنىاستى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

شەشىم جاساۋدى ويداعىداي يىگەرۇگە

شەبەر بولپ، تەكسەرۇ ـ زەرتتەۋ جەتسىتىگىن كادەگە جاراتۇ ارناسىن بىركىلىسىسىزدەندىرۇ كەرەك. تەكسەرۇ ـ زەرتتەۋ بارىسىندا قالىپتاس- قان وي جەلىنى، ُادىستى، امال ـ شارالاردى ُونىمدى اىتقارنالتىن ُئاسىل، ُادىس ارقىلى شەشىم جاساۋ دەڭگەيىنە كوتەرىپ، امالياتتا ورنىداغاندا عانا ماسەلەنى شەشۇدىڭ، دامۇدى ىلگەرلەتۇدىڭ، بۇقاراعا قىزمەت ەتەۋدىڭ “قۇ- رىلىس چەر توحىنا” ُونىمدى اينالدىرىپ، تەكسەرۇ ـ زەرتتەۋ جەتسىتىگىنىڭ ونىمىدلىگىن ەڭ زور دەڭگەيدە، قۇىن ەڭ جوعارى دەڭگەي- دە جۇزەگە اسىرۇعا بولادى. شەشىم جاساۋدى يىگەرۇدە تەكسەرۇ ـ زەرتتەۋ جەتسىتىگىنە ايرىق- شا قۇرمەت ەتىپ جانە ُمان بەرىپ، اۋىردىڭ استىمەن، جەڭىلدىڭ ۇستىمەن جۇرمەي، ماسەلە- نىڭ وزىنە تىكە قاراپ، قىيىن ماسەلەلەردى شەشۇ امال ـ شارالارنىڭ علمىي ـ علمىي ەمەستىگىنە، جا- رامىدى ـ جارىمىدى ەمەستىگىنە ارناۋلى زەرتتەۋ جۇرگىزۇ كەرەك. مۇقيات ويلاىۋ، جان ـ جاقىنى تالقىلاۋ نەگىزىندە اقىل ـ پاراساتنى شوغىرلاندىد- رىپ، تانجداۋعا دايىنىدالغان كوپىتەگىن جوبالار اراسىنان “ەڭ جاقسى جاۋاپتى” سارالاپ الىپ، ارەكەت باعدارنامامى رەتىندە ورتاق تانىم قالىپ- تاستىرىپ، ُبىر اۋىزىدىلىققا كەلىپ، قىيىن ماسەلە- لەردى شەشەتتىن علمىي شەشىم جانە ورنالاستىرۇ جاساپ، تەكسەرۇ ـ زەرتتەۋ جەتسىتىگىنىڭ كادە- گە جاراتىلۇ بارىسىندا كەيىنگە قالىدىرلمايۇنا، كەدەرگىگە ۇشرامايۇنا، سەلگە كەتپەۋىنە شىنا- يى كەيپىلدىك ەتۇ كەرەك.

رەتتەۋ ـ تۇزەتۇدى تىغىللىقتى يىگەرۇگە شەبەر بولپ، تەكسەرۇ ـ زەرتتەۋ جەتسىتىگىن كادەگە جاراتۇ بارىسىن باسقارۇدى كۇشەيتۇ كەرەك. رەتتەۋ ـ تۇزەتۇدى تىياناقتاندىرۇ —